četvrtak, 21. siječnja 2021.

P9_TA(2021)0018

Uhićenje Alekseja Navaljnog

Rezolucija Europskog parlamenta od 21. siječnja 2021. o uhićenju Alekseja Navaljnog (2021/2513(RSP))

(2021/C 456/12)

Europski parlament,

— uzimajući u obzir svoje prethodne rezolucije o Rusiji, posebno Rezoluciju od 17. rujna 2020. o stanju u Rusiji: trovanje Alekseja Navaljnog ([1]),

— uzimajući u obzir Opću deklaraciju o ljudskim pravima, Europsku konvenciju o ljudskim pravima (ECHR) i Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima,

— uzimajući u obzir Deklaraciju Ujedinjenih naroda o braniteljima ljudskih prava koju je 9. prosinca 1998. usvojila Opća skupština UN-a,

— uzimajući u obzir Konvenciju o zabrani razvijanja, proizvodnje, gomilanja i korištenja kemijskog oružja i o njegovu uništenju (Konvencija o kemijskom oružju),

— uzimajući u obzir Ustav Ruske Federacije, naročito poglavlje 2., a posebno članak 29. kojim se štiti sloboda govora i međunarodne obveze u pogledu ljudskih prava koje je Rusija preuzela kao članica Vijeća Europe, Organizacije za europsku sigurnost i suradnju (OESS) i UN-a,

— uzimajući u obzir izjave predsjednika Europskog Vijeća i potpredsjednika Komisije / visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku od 17. siječnja 2021. i predsjednice Europske komisije od 18. siječnja 2021., nakon pritvaranja Alekseja Navaljnog,

— uzimajući u obzir izjave čelnika država članica EU-a o pritvaranju Alekseja Navaljnog po njegovu dolasku u Moskvu,

— uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća usvojene 1. listopada 2020.,

— uzimajući u obzir ishod sastanka Vijeća za vanjske poslove od 12. listopada 2020. i politički dogovor o uvođenju mjera ograničavanja protiv osoba povezanih s pokušajem ubojstva Alekseja Navaljnog,

— uzimajući u obzir presude Europskog suda za ljudska prava (ESLJP) od 17. listopada 2017. u predmetu Navalnyye protiv Rusije, od 15. studenoga 2018. u predmetu Navalnyy protiv Rusije i od 9. travnja 2019. u predmetu Navalnyy protiv Rusije (br. 2),

— uzimajući u obzir globalni režim sankcija EU-a za kršenje ljudskih prava, poznat kao europski zakon Magnicki, koji je Vijeće usvojilo 7. prosinca 2020.,

— uzimajući u obzir članak 132. stavke 2. i 4. Poslovnika,

A. budući da je Aleksej Navaljni, vodeći ruski političar, odvjetnik i antikorupcijski aktivist, otkrio brojne korupcije afere u koje su bila uključena poduzeća i ruski političari, predvodio nekoliko javnih prosvjeda diljem Rusije i postao jedan od najuspješnijih vođa ruske oporbe;

B. budući da je Aleksej Navaljni jedan od najvećih protivnika ruskih vlasti i predsjednika Putina i da je njegova odlučnost i hrabrost znak nade svima u Rusiji koji vjeruju da su sloboda, demokracija, politički pluralizam i odgovornost mogući u njihovoj zemlji;

([1]) Usvojeni tekstovi, P9_TA(2020)0232.

četvrtak, 21. siječnja 2021.

C. budući da je 17. siječnja 2021. Aleksej Navaljni priveden u međunarodnoj zračnoj luci Šeremetjevo u Moskvi nakon povratka u Rusiju iz Njemačke, gdje se liječio nakon trovanja u Rusiji, te mu je uskraćen pristup odvjetnicima;

D. budući da je 18. siječnja 2021. Aleksej Navaljni na saslušanju koje je bilo organizirano na brzinu i bez presedana u policijskoj postaji bez prisutnosti odvjetnika osuđen na 30 dana zatvora gdje čeka suđenje;

E. budući da je oko 70 osoba, uključujući novinare i pristaše Alekseja Navaljnog, pritvoreno u iščekivanju njegovog povratka;

F. budući da je Aleksej Navaljni prevezen u Njemačku u suglasnosti s ruskim vlastima kako bi primio liječničku pomoć nakon trovanja 20. kolovoza 2020.; budući da je zajednički projekt mreže istraživačkih novinara, uključujući istraživački tim Bellingcat, uspio identificirati nekoliko počinitelja uključenih u trovanje, od kojih su svi agenti sigurnosne službe Ruske Federacije;

G. budući da je u bolnici Charité u Berlinu zaključeno da je Aleksej Navaljni otrovan nervnim bojnim otrovom iz skupine „Novičok”, koja pripada vojnim nervnim bojnim otrovima koje su razvili Sovjetski Savez i Ruska Federacija, a koji su dostupni samo vojnim strukturama i tajnim službama u Rusiji; budući da je način trovanja potvrdilo više laboratorija u Njemačkoj, Francuskoj i Švedskoj, a to je učinila i Organizacija za zabranu kemijskog oružja (OPCW);

H. budući da se u skladu s Konvencijom o kemijskom oružju svako trovanje pojedinca korištenjem nervnog bojnog otrova smatra uporabom kemijskog oružja, a korištenje kemijskog oružja neovisno o okolnostima predstavlja ozbiljno kršenje međunarodnog prava i međunarodnih standarda u području ljudskih prava;

I. budući da je EU zajedno s međunarodnim partnerima pozvao ruske vlasti da temeljito istraže pokušaj ubojstva Alekseja Navaljnog uporabom kemijskog nervnog otrova i da u potpunosti surađuju s OPCW-om kako bi se osigurala nepristrana međunarodna istraga te da odgovorne privedu pravdi; budući da ruske vlasti dosad nisu provele temeljitu i nepristranu istragu i da je Rusija izričito odbacila sve pozive na istragu;

J. budući da je 15. listopada 2020. EU uveo sankcije protiv šest ruskih pojedinaca i jedne organizacije koji su umiješani u to kazneno djelo, s obzirom na to da ruske vlasti nisu provele istragu niti surađivale s OPCW-om;

K. budući da je pokušaj ubojstva Alekseja Navaljnog izveden uoči lokalnih i regionalnih izbora u Rusiji u rujnu 2020., što izaziva posebnu zabrinutost u pogledu stanja demokracije, temeljnih sloboda i ljudskih prava u toj zemlji;

L. budući da je ruska Savezna služba za zatvore priopćila da je Aleksej Navaljni pritvoren u iščekivanju sudskog ročišta zbog kršenja ranije uvjetne kazne u okviru takozvanog slučaja „Yves Rocher”, iako se zapravo oporavljao od pokušaja ubojstva u organizaciji ruskih vlasti;

M. budući da je ESLJP u presudi od 17. listopada 2017. presudio da su Aleksej Navaljni i njegov brat Oleg 2014. godine nepravedno osuđeni za financijska kaznena djela u takozvanom slučaju „Yves Rocher” i da su ruski sudovi u tom predmetu donijeli „proizvoljne i očito nerazumne” odluke te je naložio Ruskoj Federaciji da dvojici braće isplati više od 80 000 eura odštete i troškova;

N. budući da je Aleksej Navaljni već bio napadnut, pritvoren, uhićen i osuđen u pokušaju suzbijanja njegovih političkih i javnih aktivnosti; budući da su ruske vlasti iskoristile prethodne politički motivirane presude protiv Alekseja Navaljnog kako bi mu zabranile da se kandidira na ruskim predsjedničkim izborima 2018.;

O. budući da su 18. siječnja 2021. ruske vlasti pokrenule novi kazneni postupak protiv Alekseja Navaljnog i optužile ga za prijevaru povezanu s transferom novca raznim dobrotvornim organizacijama;

P. budući da su prava na slobodu mišljenja i govora, udruživanja i mirnog okupljanja utvrđena Ustavom Ruske Federacije; budući da je Ruska Federacija potpisnica Opće deklaracije o ljudskim pravima i Europske konvencije o ljudskim pravima i članica Vijeća Europe te se stoga obvezala na poštovanje međunarodnih normi i načela vladavine prava, ljudskih prava i temeljnih sloboda;

Q. budući da prema uglednoj ruskoj organizaciji za ljudska prava „Memorial" u Ruskoj Federaciji postoji više od 300 političkih i vjerskih zatvorenika; budući da EU pokazuje solidarnost sa svim disidentima i ruskim narodom koji se, iako su ugrožena njihova sloboda i njihovi životi te unatoč pritiscima Kremlja i ruskih vlasti, i dalje bore za slobodu, ljudska prava i demokraciju;

R. budući da se stanje ljudskih prava i vladavine prava u Rusiji i dalje pogoršava i da vlasti ulažu sustavne napore kako bi ušutkale slobodu govora, ograničile slobodu okupljanja, ometale oporbene aktivnosti, reagirale represijom na sve aktivnosti usmjerene na razotkrivanje korupcije i gušile aktivnosti ruskog civilnog društva;

S. budući da su nekažnjeno prolazila kršenja međunarodnog prava u Ukrajini i Gruziji te ubojstva i fizičke eliminacije oporbenih čelnika, novinara i drugih pod pokroviteljstvom države, primjerice u slučaju Borisa Njemcova, Ane Politkovskaje, Sergeja Magnickog i drugih; budući da su zbog brojnih pokušaja ubojstava trovanjem i drugim sredstvima, kao i zbog odbijanja suradnje u sudskom postupku o obaranju zrakoplova na letu MH-17, odnosi s Ruskom Federacijom pali na najniže grane u povijesti;

T. budući da Europska unija od prosinca 2020. raspolaže globalnim režimom sankcija u području ljudskih prava, koji je usmjeren na pojedince i subjekte koji su odgovorni za teška kršenja i povrede ljudskih prava diljem svijeta, ili su u njih uključeni ili s njima povezani;

1. poziva na trenutačno i bezuvjetno puštanje na slobodu Alekseja Navaljnog i svih osoba čije je pritvaranje povezano s njegovim povratkom u Rusiju, bilo da je riječ o novinarima, suradnicima ili građanima koji ga podržavaju;

2. snažno osuđuje pritvaranje Alekseja Navaljnog i politički motiviranu represiju koju protiv njega provode ruske vlasti, među ostalim uz pomoć pravosudnog sustava; nadalje, osuđuje pokušaj ubojstva Alekseja Navaljnog i izražava duboku zabrinutost zbog sužavanja prostora za političku oporbu, neistomišljenike i civilno društvo u Ruskoj Federaciji;

3. najozbiljnije osuđuje ponašanje Ruske Federacije koje smatra neprimjerenim za člana Vijeća Europe i OESS-a koji se obvezao na poštovanje temeljnih sloboda, ljudskih prava i vladavine prava, kako je utvrđeno u EKLJP-u i Međunarodnom paktu o građanskim i političkim pravima; potiče Vijeće Europe i OESS da poduzmu odgovarajuće mjere za procjenu kršenja obveza Ruske Federacije;

4. podsjeća da je pritvaranje političkih protivnika protivno međunarodnim obvezama Rusije te ustraje na depolitizaciji pravosuđa i poštovanju prava na pošteno suđenje i pristup pravnom zastupanju; poziva Odbor ministara i države članice Vijeća Europe da iskoriste ovlasti iz članka 46. stavka 4. Europske konvencije o ljudskim pravima i da pred ESLJP-om pokrenu postupak zbog povrede prava protiv Ruske Federacije;

5. poziva ruske vlasti da okončaju uznemiravanje, zastrašivanje, nasilje i represiju usmjerene na osobe neovisnih i disidentskih stavova prekidanjem prakse nekažnjavanja odgovornih zbog koje je život izgubilo već mnogo novinara, aktivista i boraca za ljudska prava te oporbenih političara i da zajamče da spomenute osobe mogu obavljati svoje aktivnosti bez straha po svoj život i živote članova svoje obitelji i svojih prijatelja;

6. smatra da pokušaj ubojstva Alekseja Navaljnog i njegovo trenutačno uhićenje po njegovu povratku u Rusiju imaju za cilj odvraćanje od daljnjeg otkrivanja ozbiljne režimske korupcije te su dio sustavnog nastojanja da se utiša i ukloni njega, političku oporbu i druge disidente u zemlji, osobito s obzirom na predstojeće parlamentarne izbore u jesen 2021.; smatra da režim takvim djelovanjem razotkriva svoj prezir prema narodu te na nemilosrdan način nastoji zadržati vlast, čime se ljudima uskraćuje bilo kakva šansa za demokraciju i slobodu; izražava solidarnost s demokratskim snagama u Rusiji koje se zalažu za otvoreno i slobodno društvo;

7. naglašava svoju odlučnost da pomno prati razvoj situacije u vezi s Aleksejem Navaljnim i njegovom dobrobiti, kako fizičkom tako i psihičkom, za koju su isključivo odgovorne ruske vlasti;

8. osuđuje činjenicu da Ruska Federacija opetovano koristi kemijske nervne bojne otrove protiv ruskih građana i podsjeća da uporaba kemijskog oružja u bilo kojim okolnostima predstavlja zločin koji se smatra neprihvatljivim prema međunarodnom pravu, posebno prema Konvenciji o kemijskom oružju; ustrajno poziva ruske vlasti da Organizaciji za zabranu kemijskog oružja u cijelosti i u potpunosti dostave sve podatke o svom programu Novičok, i da bez daljnjeg odlaganja provedu istragu i privedu pravdi odgovorne za zločin počinjen nad Aleksejem Navaljnim te da se pobrinu za to da oni odgovaraju za svoje postupke; ponovno poziva na provedbu međunarodne istrage o kršenju međunarodnih obveza Rusije u području kemijskog oružja;

9. poziva Vijeće da na svojim sljedećim sastancima zauzmu aktivno stajalište o tom pitanju i da znatno ojačaju mjere ograničavanja EU-a prema Rusiji, među ostalim sankcioniranjem pojedinaca i pravnih subjekata uključenih u odluku o uhićenju i zatvaranju Alekseja Navaljnog; smatra, povrh toga, da bi EU trebao uvesti dodatne ciljane mjere ograničavanja u skladu s globalnim režimom sankcija EU-a u području ljudskih prava protiv svih pojedinaca koji su bili uključeni ili su odgovorni za napade na Alekseja Navaljnog;

10. apelira na Vijeće da uvede sankcije protiv ruskih oligarha povezanih s režimom i članova unutarnjeg kruga predsjednika Putina kao i medijskih propagandista koji posjeduju imovinu u Europskoj uniji i uživaju slobodu putovanja u države članice; smatra da bi te sankcije trebalo proširiti i na članove njihovih užih obitelji; drži da Europska unija više ne bi smjela objeručke primati rusko bogatstvo nejasnog porijekla;

11. poziva EU i njegove države članice da osmisle novu strategiju za odnose EU-a s Rusijom, koja će se usmjeriti na potporu civilnom društvu i promicati demokratske vrijednosti, vladavinu prava, temeljne slobode i ljudska prava; poziva EU i njegove države članice da kritički preispitaju suradnju s Rusijom u okviru raznih vanjskopolitičkih platformi i projekata kao što je Sjeverni tok 2, čije dovršenje EU mora smjesta zaustaviti;

12. poziva rusku vladu i Državnu Dumu da revidiraju pravni okvir za izbore i zakonodavstvo o stranim agentima i nepoželjnim organizacijama kako bi se olakšao pluralizam te slobodni i pošteni izbori u skladu s međunarodnim standardima i kako bi se stvorili ravnopravni uvjeti za oporbene kandidate; zahtijeva od ruske vlade da svim demokratskim strankama zajamči jednak pristup i jednake mogućnosti tijekom predstojećih izbora za Dumu, s obzirom na to da je onemogućavanje registracije stranaka zloupotreba postupka registracije kojom se uništava politička konkurencija i pluralistička demokracija; ističe da dolazi do sve veće konvergencije stavova i taktika između režima u Rusiji i diktature u Bjelarusu; primjećuje da se oba režima boje sve veće želje svojih naroda za promjenama, zbog čega im se krađa izbora čini kao praktično političko rješenje;

13. izražava žaljenje što Alekseju Navaljnom nije bilo dopušteno da se obrati Odboru za pravna pitanja i ljudska prava Parlamentarne skupštine Vijeća Europe (PACE), kao što je bilo predviđeno za 19. siječnja 2021., dok je ruskom parlamentarnom izaslanstvu nedavno dopušteno da se vrati u Parlamentarnu skupštinu Vijeća Europe;

14. ponavlja svoj poziv Europskoj službi za vanjsko djelovanje i državama članicama da nastave pomno pratiti stanje ljudskih prava u Ruskoj Federaciji te poziva izaslanstvo EU-a u Rusiji i veleposlanstva država članica da nastave nadzirati sudske postupke organizacija civilnog društva, oporbenih političara i aktivista, uključujući onaj Alekseja Navaljnog; poziva EU da poveća svoju potporu ruskim disidentima, nevladinim organizacijama i organizacijama civilnog društva te neovisnim medijima i izvjestiteljima;

15. poziva države članice EU-a da usklade svoja stajališta o Rusiji i da djeluju jedinstveno na bilateralnim i multilateralnim forumima s ruskim vlastima; nadalje, ističe da bi EU trebao iskoristiti promjenu administracije u Washingtonu kako bi ojačao transatlantsko jedinstvo u zaštiti demokracije i temeljnih vrijednosti od autoritarnih režima; podsjeća na to da Parlament podržava ruski narod u njegovoj borbi za temeljne slobode, ljudska prava i demokraciju;

16. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju proslijedi potpredsjedniku Komisije / Visokom predstavniku Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku, Vijeću, Komisiji, vladama i parlamentima država članica, Vijeću Europe, Organizaciji za europsku sigurnost i suradnju te predsjedniku, vladi i Državnoj Dumi Ruske Federacije.